స్మృతి

సౌరీస్

ప్రసిద్ధ రచయిత గుడిపాటి వెంకటచలం గారి అమ్మాయి సౌరీస్. హోస్‌పేటలో జన్మించారు. సంగీత సాహిత్యాలలో, స్వయంకృషితో తనదైన బాణీలో సాధన చేసి ప్రావీణ్యత గడించారు. ఉష, అనావీలర్, కథాసాగరం, జీవనరాగం, ప్రేమాగ్ని మొదలైనవి ఈమె పుస్తకాలు. జీసస్ జీవితం వీరి అనువాద గ్రంథం. చలం తిరువన్నామలైలో వుండగా సౌరీస్ ఆయనతో కూడా వున్నారు. ఈమె ప్రస్తుతం విశాఖ వద్ద భీమ్లీలో ఆధ్యాత్మిక జీవితం గడుపుతున్నారు.

ఎంత చక్కగా వుంది ఎండ! ఎంత పచ్చగా వున్నాయో చెట్లు!

ఇంత పచ్చగా ఎప్పుడూ చూడలేదు. ఎందుకు చూడలేదూ? ఎందుకూ? అసలు చెట్లూ, పువ్వులూ ఏవీ చూడలేదు.

ఎందుకో?

చల్లని గాలి వొళ్ళంతా పులకరిస్తోంది. చల్లనిగాలి ఇంత ఆనందమేమిటి? గాజు తలుపులు మూసి రగ్గులు కప్పుకోవాలిగాని!

ఎందుకింత ఆనందం, చెట్లని, గాలినీ, ఎండనీ చూసి!

జబ్బుగా ఆస్పత్రిలో ఇన్నాళ్లూ పడుకుని, తిరిగి ఆరోగ్యమొచ్చినందుకా? నర్సు అంది: 'కొంచెం సేపు తోటలో తిరుగు, కులాసాగా వుంటుంది' అని.

కులాసా ఏమిటి? జబ్బంతా పోయి పూర్తి ఆరోగ్యమొచ్చినట్టనిపిస్తోంది.

ఏం రంగుల పువ్వులు!

కళ్ళు మిరిమిట్లు గొలుపుతున్నాయి.

పువ్వులు! పువ్వులు!

ఎన్నాళ్ళయింది - ఎన్నాళ్లేమిటి?

ఆసుపత్రి ముందర ఎక్కడున్నాను?

పువ్వుల్లో చెట్లల్లో తిరుగుతో లేనా?

ఎక్కడ? ఎక్కడ?

రంగులు పూసిన గోడలు- ఆ, జ్ఞాపకమొస్తున్నాయి- అద్దాల కిటికీలు, తివాసీలు, వాజుల్లో వుండేవి పువ్వులు అలంకరించి. ఇవి కావు. ఇవి ప్రాణంతో, జీవంతో, ఎండలో రంగులు చిమ్ముతూ గంతులు వేసే పువ్వులు. అవి వాజుల్లో ప్రాణంలేని పువ్వుశవాలు. గోడకి పటాలు, నిర్జీవమయిన చలనం లేని చిత్రాలు. బయట ఒకటే రొద వీధిలో - ధ్వనులు గణగణా, టింగ్ టింగ్, దబా, దబా, బర్-బర్.

ఏం చప్పుళ్ళవి? ఎందుకూ?

అవును, కారుచప్పుళ్ళు- కారుండేదిగా. తళతళలాడుతూ, లోపల మెత్తగా హాయిగా!

హాయిగానా? హాయిగా వుండేదా?

ఉండేదిగావును అప్పుడు.

నడక ఎంత బావుంటుంది?

అప్పుడు కారులో తప్ప ఎక్కడికీ నడిచి వెళ్లేవాళ్ళం కాదు.

ఆణిముత్యాలు

ఎందుకూ? వాళ్ళంటే ఎవరు?

కార్లో నేనూ, ఇంకా ఎవరమో, వుండేవాళ్ళం.

కారు నడిపే, ఖాకీ టోపి, ఖాకీ డ్రస్ వాళ్ళు ఇంకా ఎవరూ?

బట్టతలతో తన ప్రక్కన ఎవరు?

రత్నం అనేవాడు- వాడా? ఆ, ఆ, కాదు. వారు!

ఆ కళ్ళజోడూ, సూటూ, చేతికర్రా, ఆస్పత్రిలో కూడా అప్పుడప్పుడు చూసాను. డాక్టర్లూ, నర్సులూ ఏదో చేస్తున్నారు నాకు. ఆ కళ్ళజోడు అద్దాల్లోంచి వానచినుకుల్లాగ మెరిశాయి నీళ్ళు. పెదిమలు వణికాయి.

ఎందుకూ? ఎవరూ?

మరి కార్లో ఎందుకు తిరిగేదాన్ని ఆ కళ్ళజోడు ఆయనతో?

ఆ – రోడ్లు, నల్లటి రోడ్లు, దుమ్మూ, చెత్త. జరీ చెప్పులు మాసిపోవూ, టిష్యూ చీర నలిగిపోదూ – నడిస్తే? అందరూ నవ్వరూ నడిస్తే?

ఎందుకు నవ్వుతారు? ఉహూ, నవ్వుతారు.

ఎందుకో? మరి ఇక్కడ నడిస్తే?

కాళ్ళకి ముఖమల్ చెప్పులాగుంది. కింద మెత్తని గడ్డి.

ఎందుకూ చెప్పులూ?

కాని నర్సు కోప్పడుతుంది వేసుకోకపోతే?

మళ్ళీ చెట్లూ ఆకాశం కనపడకుండా, మంచం మీద పడుకోమంటుంది.

చేదు మందులు పోస్తుంది. ఏమిటీ ఉత్సాహం నాకు? హృదయం మత్తెక్కుతోంది.

క్లోరోఫారమా? కాదు–నిద్రలేదు. నాలోకి సూర్య కాంతి పూల పరిమళాలతో నిండి ప్రవహిస్తోంది.. ఏమిటీ పరిమళం? నాలోంచా? జబ్బుపడి తేరుకుంటున్న నా లోంచి పొంగుతూ ప్రవహిస్తున్న రక్తంలోంచా ఈ పరిమళం?

ఆ. ఈ గుబురు చెట్టుకి విరబారి పూసిన ఈ తెల్లని పువ్వుల్లోంచి, గాలిలోంచి దూకి నా హృదయంలోకి పరుగిడుతోంది పరిమళం. గాలికి వూగి నవ్వుతూ పచ్చని ఆకుల్లోంచి కలకల్లాడుతూ కిందికి రాలుతున్నాయి పూరేకులు.

ఏమిటీ ఆనందం, ఆహ్లాదం ఆ పువ్వులని చూసి నాకు?

వాటిదేనా ఈ ఘుమఘుమలాడి మత్తెక్కించే పరిమళం?

ఎప్పుడో చూసిన గుర్తు. ఈ పూలు, ఈ చెట్టు ఎక్కడో ఎప్పుడో చూశాను. గుర్తు రావటం లేదు.

ఈ చెట్టు పేరేమిటో జ్ఞాపకం రావటంలేదు.

నర్సు నడగాలి.

ఇన్నాళ్ళూ ఈ పూలని ఈ చెట్లనీ విడిచి ఎట్లా బతికాను? ఎందుకు బతికాను?

ఎందుకు ఈ పూలని, ఇంత ఆహ్లాదాన్నిచ్చే, నవజీవనాన్నిచ్చే ఈ పూలని మర్చిపొయ్యాను?

కాని నిన్ననే చూసినట్టూ, నిన్నటిదాకా అనుభవిస్తున్నట్టూ– ఏవో అందమైన జ్ఞాపకపు తళుకులు, పగిలిపోయి, మెరిసే రంగుగాజు పెంకుల్లాగ చెదిరిన జ్ఞాపకాలు, మనసులో తలపుకు వొస్తున్నాయి అస్పష్టంగా–

ఎప్పుడో అనుభవించి, ఏ కారణం వల్లనో మర్చిపోయిన నాకే తెలీని, అనుభవాలని, జ్ఞాపకం తెచ్చుకుని అనుభవిస్తున్నాయి, నా నరాలు. నా రక్తం, నా మనస్సు, నా హృదయం. నేను మర్చిపోయాను. అవి రహస్యంగా భద్రంగా, నాకు తెలీకుండా దాచుకున్నాయి. ఆ అపురూపమయిన ప్రియమయిన స్మృతులని తేనెటీగలు మధువును పోగుచేసి దాచుకున్నట్టు.

నాకు స్పష్టంగా చెప్పవు.

ఈ పువ్వులు నాకు ఎప్పుడో చాల ప్రియమయినవి. ఎక్కడో చూశాను ఎవరితోనో!

ఎక్కడా? ఎవరూ? ఏదీ?

ఇక్కడ లేరే? ఇక్కడ కాదు. ఎక్కడో!

ఇప్పుడు కాదు – ఎప్పుడో

చాల ప్రియం తనకి ఆ ఎవరో!

ఈ పువ్వుల లాగనే.

ఈ పూల పరిమళంకన్నా, మధురమయిన మత్తెక్కించే పెదిమలు–నా పెదిమల మీద.

ఈ చెట్టుకిందనే–నల్లని ముంగురుల మీద చెట్టునించి రాలిన తెల్లని పూరేకులు, ఇట్లానే రాలేవి, నల్లని నుదుటి క్రింద తెల్లని కలువరేకుల్లాంటి కళ్ళు.

ఈ పూలకోసమే అతనితో పరిచయం నాకు. పచ్చని గడ్డిలో చెట్టునానుకుని. సగం మూతలుపడ్డ కళ్ళలోంచి చూస్తో, "కూచో" అంటాడు నన్ను చూసి.

ఎందుకు కూచోనూ?

పట్టుపరికిణీ నలిగిపోతుంది. అమ్మ తంతుంది.

"వెళ్ళాలి" అంటాను నేను.

"వెళ్ళితే పూలీను." సన్నని కనుకొలుకుల్లో ఎంత అల్లరి!

"అమ్మ తిడుతుంది"

"సరే, ఇస్తారా"

గుత్తుల గుత్తుల పూలు నా నల్లని జడలో తురుముతాడు.

"మళ్ళీ రా". ఆత్రుతా అనురాగం.

"పూలిస్తే వస్తా"

ఏమయినాడు అతను? ఏం పూలివి? ఎందుకూ ఇట్లా బాధ కలిగిస్తున్నాయి? ఆ – నన్ను పిలుస్తున్నాడు అతను–

ఏమనీ?

"కామినీ, కామినీ"

"ఎందుకు నన్ను పిలుస్తావు?"

"ఈ పూలరాణివి నువ్వు"

ఆ, ఈ పూలచెట్టు, కామిని. జ్ఞాపకమొచ్చింది.

అతను? సూర్యం. నా చిన్నప్పటి స్నేహితుడు. చెలికాడు.

"నన్ను పెళ్ళిచేసుకుంటావా? నీక్కావలసినన్ని పూలిస్తాను" అన్నాడు ఓ రోజు.

"ఓ, రోజూ నాకు పూలుకోసి పెడితే నిన్నే చేసుకుంటాను."

అతని కళ్ళల్లో సంతోషం మెరుపులాగ మెరిసింది.

నేను చేసుకున్నది అతన్నేనా?

కాదు. జ్ఞాపకమొస్తోంది-మా అమ్మ సంతోషం, ఉబ్బిపోవడం, నన్ను ముద్దులాడటం.

ఢిల్లీనించి గొప్ప సంబంధం, ఆస్తి, ఉద్యోగం, హోదా.

నా గర్వం, నా మోజు. ఆ రోజుల్లో తియ్యని సన్నాయి మేళం, తోరణాలు, పచ్చని పందిరి, ఇంటినిండా బంధువులు, బయట కార్లు, గాసు లైట్ల వెలుగులో జిగజిగ మెరిసే నా నగలు, రవ్వలూ, ముత్యాలూ, పచ్చలూ- స్తంభాన్నానుకుని నీడలో, అతని దిగాలు మొహం.

తెలతెలపోతున్న కామినీ పూలు.

దగ్గరికి రమ్మని అతని సౌంజ్ఞ - విర్రవీగే నా నడక.

"నువ్వు రాలేదని, నీ కోసం తెచ్చాను పువ్వులు"

మల్లెపువ్వులతో కుట్టిన నా జడలో చోటులేదు.

"నన్ను చేసుకుంటానన్నావుకదా?" దిగులూ, నిరాశా, ఆ ప్రశ్నలో మూలిగింది, అప్పుడు కాదు. ఇప్పుడూ.

"మరి, ఈ నగలూ, ఈ రవ్వలూ ఇయ్యగలవా?"

అతని మొహంలో ఆశ్చర్యం.

"నా పూలకన్నా అవి ఎక్కువా నీకు?"

"నీ పూలు ఎవరి క్కావాలి, ఎక్కడంటే అక్కడే కావాల్సినన్ని పూలు."

"నీకు అవసరం లేకపోయినా, నేనివ్వగలిగినవి, ఇవే. తీసుకో!"

సన్నాయి చివరి స్వరంలాగ చీకట్లో కరిగి మాయమయినాడు.

అతని గుర్తూ, పూలగుర్తూ లేదు నా మనసుకి. గొప్పలో, ధనంలో, దర్జాలో మర్చిపోయాను ఆ నాలుగు రోజులూ. మళ్ళీ ఒంటరయింది నా జీవితం.

బంధువులూ, కార్లూ, పెళ్ళివారూ వెళ్ళిపోయారు.

నా ఒంటిమీద నగలు మోజుతగ్గి, బరువూ,

చెట్టు అమ్మలాంటిదే

అవును చెట్టు అమ్మలాంటిదే
అమ్మ ఒడి తెలియని నాకు యీ చెట్టు
జోలపాడింది
అలసిన నా శరీరానికి యీ చెట్టు
నీడనిచ్చింది
ఈ చెట్టును నరుకుతుంటే
అమ్మను ఎవరో కొడుతున్నట్టుంది
ఏ తోడులేని నేను యింక ఏ నీడ వెతుక్కోను
ఊగే చెట్ల జ్ఞాపకాలు
రాలే ఆకుల వాసనలు
అవన్నీ యిప్పుడు కంటికి దూరమవుతున్నై
అడవిలాంటి యీ తోటంతా
ఆకాశాన్నంటే యిళ్లయ్యాయి
ఇరుకు యిరుకు ఇళ్లల్లో
ప్లాస్టిక్ మొక్కలు దర్శనమిస్తున్నై
ఇల్లు నీడనిస్తుంది గాని
చెట్టు యిచ్చే గాలిని యివ్వలేదు కద
ఆ చెట్టు యిచ్చే గాలి
నువ్వు చేసే పొదుపుకన్న గొప్పది
చెట్టు నీకు ప్రాణవాయువుని యిస్తుంది
చివరికి కాటిదాక నిన్ను స్నేహితునిగ
సాగనంపుతుంది.
చెట్లు మనకెంతో ఉపయోగపడుతున్న
చెట్లను నరికేయడం అంటే
మనల్ని మనం చంపుకున్నట్టే
మొక్కను నాటడమంటే
ఆరిపోతున్న దీపాన్ని మళ్లీ వెలిగించడమే.

-చొక్కర తాతారావు

ఇబ్బంది అయినాయి.

దేనికోసం ఆరాటం?

నా పువ్వుల కోసం. వాటిని చూడందే, వాసన చూడందే వుండలేను. నిలవలేకపోయాను. వెళ్ళాను.

"సూర్యం, నాకు పూలుకోసీవా?" చంపల మీంచి కారుతున్న కన్నీళ్ళు; పయినించి అతని తలమీద రాలుతున్న పూలు.

"నా పూలరాణీ, వొచ్చావా నా పూలకోసం."

పూల మధ్య కావలించుకున్నాడు.

కన్నీళ్లతో పూలపరిమళం కలిసిన ముద్దులు నా చంపల మీద.

"కామినీ, నువ్వు లేందే నేను బతకను."

"ఛీ, అదేమిటి? నువ్వూ పెళ్ళిచేసుకో, మరచి పోతావు."

దిగులు నవ్వు పాలిపోయిన పెదిమల మీద, నల్లని ఆకాశంలో క్షీణచంద్రుడి మల్లే వెలవెలబోయింది.

నా వొడిని నింపాడు పువ్వులతో.

అతని కళ్లలోని చూపుతో, భయంతో వొణికాను. వెనక్కి తిరిగి చూడకుండా పరిగెత్తాను.

లోపల నాకే అర్థంగాని బాధ. పూల సువాసనలో భయం, నరాల్ని పీకే బాధ. భరించలేకపోయాను. విసిరి అవతల పారేశాను.

పూల పరిమళమూ, అతని దిగులుచూపూ జ్ఞాపక మొచ్చినప్పుడల్లా అంతులేని వ్యథ. ఎందుకో నాకు తెలీకుండా.

ఢిల్లీ ప్రయాణం, కొత్త కాపరం, హోదా, దర్జా, గొప్ప ఉద్యోగి భర్త మరిపించలేదు, నా వ్యసనాన్ని, నా సూర్యాన్ని, అతని కన్నీళ్ళని, నా పువ్వులని.

ఇంటి మీద బెంగ అనుకున్నారు మా అత్తవారు నా దిగులుని చూసి- మా వూరికి తిరిగి రాగానే తోటకి పరిగెత్తాను.

"సూర్యం! సూర్యం!"

"ఎవరు?"

"సూర్యం లేడా? నువ్వెవరు?"

"అతని చెల్లెల్ని. మా అన్నయ్య చచ్చిపోయినాడు."

"ఏమిటి? ఎప్పుడూ? ఎందుకూ?"

"చాల నెల్లయింది. జబ్బు చేసింది. ఆ రోజున నాతో అన్నాడు. 'చెల్లీ! నేను లేనప్పుడు ఫలానివార మ్మాయి ఎప్పుడొచ్చినా పూలకోసం, కోసీమని"

బిగ్గరగా ఏడ్చాను.

జాలిగా రాలాయి పూలు నా తలమీద.

"పూలు కోసీనా?"

"వొద్దు, అతను లేందే నాకెందుకు పూలు?"

మళ్లీ వెళ్లలేదు ఆ తోటకి.

బలవంతాన పూలనీ, అతన్నీ నా మీద కఠినత్వం పూని హింసించుకుని మరిపించుకున్నాను.

ధనమూ, హోదా, నా భర్త ఆదరణా త్వరగా మరిపింపచేశాయి.

మళ్లీ ఈనాడు కామినీ పూలని చూసేవరకు, ఘనమయిన పర్వతం లోతుల్లోని ఝరి లాగు, సముద్రం అడుగున రత్నాల్లాగు, భూగర్భంలోని ఆగ్గిలాగూ, నాకు కనపడకుండా నా హృదయంలో ఇమిడి దాక్కున్నాయి ఈ రూపస్మృతులు. దుఃఖం పొర్లుకొని వొచ్చింది.

"సూర్యం, సూర్యం, ఏమయినావు? నా పిలుపు వినపడుతోందా? పూలు కోసియ్యి. దగ్గిరికి రా."

నా తల తిరుగుతోంది. ఆలోచనలు పరుగిడుతున్నాయి. పూలూ, చెట్లూ, ఆకాశం నా కళ్లముందు గిరగిరా తిరుగుతున్నాయి.

కళ్ళు తిరిగి చెట్టుకింద కూచున్నాను.

నా తలమీద పూలరేకులు పడుతున్నాయి "సూర్యం, పైనుంచి పూలవర్షం కురిపిస్తున్నావా?"

తెల్లటి బట్టలు, మెరిసే కళ్ళజోడూ దగ్గరవుతున్నాయి నా కళ్ళముందు.

"ఏమిటి, మంచులో కూచున్నారా? మీ వయస్సుకి మంచిదికాదు. లోపలికి రండి" అంది నర్సు.

"నన్నీ చీకటి గదుల్లో పడుకోపెట్టకండి. నన్నీ చెట్టుకింద వుండనీయండి" అంటున్నాను.

"అదేమిటి రత్నం, లోపలికి రా. మన అమ్మాయి, అల్లుడూ పిల్లలూ వొచ్చారు" అన్నారు కళ్ళజోడు నా భర్త.

అమ్మాయా, అల్లుడా, వాళ్ళ పిల్లలా? ఇదంతా ఎప్పుడూ?

ఆ కామినీ పూలకి, ఈ కామినీ పూలకీ మధ్య.

సూర్యం, అతని కామినీపూలు ఎప్పుడో జరిగిపోయిన కథ. కల. దానికీ నాకూ ఏమి సంబంధం?

నేను పూలరాణీని కాను.

భార్యనీ, తల్లినీ, అత్తగారినీ, అమ్మమ్మనీ - ఇంతే జీవితం!

■